

Årsta gårds kvarn

Årsta gård i Brännkyrka socken har gett namn åt hela den nuvarande stadsdelen Årsta.

Gårdens läge är väl valt. Den ligger invid ån med vattenförbindelse ut i Årstaviken. En utmärkt plats för en vattendriven kvarn.

Gården har gamla anor. På kullen i nordväst ligger ett gravfält och några enstaka gravar (RAÄ 16-19 i Brännkyrka) från yngre järnålder, alltså tiden mellan 500-1050 e Kr. Där har troligen människor som bott på gården begravts. Den äldsta skriftliga uppgiften om bebyggelse här är från 1305 då "Arusboawik" nuvarande Årstaviken nämns. Den första delen av namnet arusboar betyder "de som bor i byn Arus". Namnet kommer från åmynning och syftar på vattendraget.

Landhöjning och vattenreglering har gjort att bäckravinen nästan torkat ut men arbeten under 2006-07 har återskapat vattenflödet.

Årstaån oktober 1930

I äldre tider var strömmen i ån stark. Här fanns en kvarn som drevs av vattenkraften. Den omtalades redan 1436 i samband med en tvist med Brunnby- och Västberga-borna om kvarnströmmen. Årstaåns kvarnström var eftertraktad. Det fanns ingen annan plats i socknen som var så väl lämpad för en vattenkvarn.

Gårdens placering vid Årstaviken är omsorgsfullt vald, alldeles invid ån med vattenförbindelse ut i Årstaviken och vidare till Mälaren.

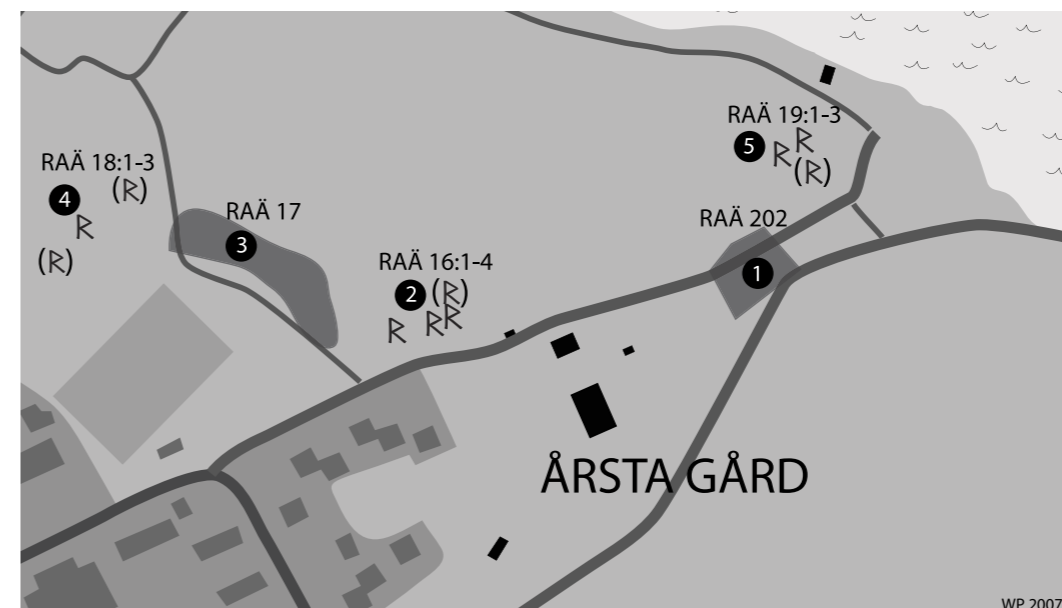

Kvarnen fanns kvar ända in på 1930-talet fast byggnaderna då var förfallna. Då stod här dels själva kvarnbyggnaden.

Mjölharens bostadshus uppfördes vid 1800-talets mitt och än idag ser man gråstensgrunden. Även rester av fördämningsvallar till

kvarndammen finns bevarade. Dessa har nu restaurerats för att återskapa något av den gamla miljön. Av miljöerna runt gården

är kvarnlämningarna samt gravfältet och gravarna i nordväst fornlämningar som är skyddade av kulturminneslagen.

- 1 Kvarngrund och husgrunder. 2 Två högar och två osäkra stensättningar. 3 Gravfält med 13 runda stensättningar. 4 Två högar och en stensättning. 5 En hög och två stensättningar, varav en osäker.

English

The highway is the oldest known road between Stockholm and south of Sweden. Saved to posterity in only a few places, it can be seen here crossing the Årsta field. Dating back at least to the middle ages, the road lost importance at the end of the 17th cen-